

Med.
Sjukvårds-ansitt.
Svenska. S.

REDOGÖRELSE

för

Sjukvården och Ekonomien

vid

Hafskuranstalten

för skrofulösa barn å Styrsö sommaren 1894.

Genom Styrelsens beslut af den 16 April 1894 bestämdes, att under sommaren mottaga 30 barn fritt och att af betalande skulle mot en daglig afgift af kronor 1:50 mottagas så många, utrymmet godt kunde medgifva. Som ett stort antal barn från spridda delar af landet anmäldes till intagning, befanns nödigt att låta inreda den öfra våningen, hvilken förra sommaren stått tom. Här anordnades nu 16 sängplatser, hvarigenom sängarnes antal steg till 45.

Under sommaren 1893 hade kring sjukhuset en trädgård börjat anläggas. Under större delen af den ovanligt milda vintern kunde arbetena vid densamma fortsättas och på våren blef hela anläggningen färdig och planterad, hvarigenom sjukhuset och dess omgivning under denna sommar kunnat te sig i ett särdeles tilltalande och prydligt skick. Arbetena utfördes till största delen af trädgårdsmästaren Corell, hvilken äfven gjort upp planen till desamma.

Tack vare de rikliga medel, som genom en bazar influtit från Styrso Hafsbad's badsällskap, såg sig styrelsen i stånd att fylla ett länge känt behof, det nämligen att genom en rörledning tillföra anstalten vatten i ymnig mängd. För detta ändamål anlades under hösten 1893 en fördämning af cementfogad sten bland bergen ofvanför sjukhuset och en damm, som beräknades skola rymma minst 25,000 kubikfot, utgräfdes. Härifrån nedfördes följande vår en rörledning af cirka 1,000 fots längd af 1" galvaniserade järnrör. Denna indrogs dels uti köket och tvättstugan, dels i sjukhusbyggnadens båda våningar och lämnade därjämte tvänne vattenposter uti trädgården till bevattning af gräsmattorna. Vattentillgången var hela sommaren mer än tillräcklig för sjukhusets behof. Vattnet var rent, klart och välsmakande, användbart såväl till tvätt och matlagning som drickning. Skulle i en framtid filtrering blifva nödvändig, kan en sådan lätt ske genom en enkel anläggning utan synnerligt stora kostnader. För denna oumbärliga gåfva hafva vi att tacka utom Styrso badsällskap äfven en del firmor, hvilka med stor välvilja bidragit till vattenledningens utförande genom skänker såväl in natura som penningar*), hvarjämte Herr Calvert kostnadsfritt låtit afväga terrängen och Herrar Carnegie & Co. låtit en sakkunnig person tillse och öfvervaka anläggningarna.

Den under förra sommaren anlagda strandvägen hade på grund af hafsbottnens lösa beskaffenhet sjunkit och befanns vara ofarbar. Genom en ytterligare kostnad af 150 kronor blef nu denna satt i godt skick och lagd på fullkomligt fast grund.

Hela sjukhustomten har omgifvits af ett enkelt men solidt staket af träpålar, förbundna medelst stängseltråd. Hela bergsbacken bakom sjukhusbyggnaden har röjts från sten och buskar, jämnats, dränerats och besåtts med gräs.

Som fernissan såväl å byggnadernas utsidor som å golfven mycket afslitits, beslöts att låta samtliga bostäder genomgå en grundlig omfernissning såväl ut- som invändigt.

*) Se nedan bland gåfvor.

Af Säfveåns Aktiebolag erhöll Hafskuranstalten en gåfva af en pråmlast torr sågspån (cirka 300 tunnor), genom Herrar Carnegie & Co:s välvilja blef pråmen kostnadsfritt utbogsrad till Styrso, och då anstalten sedan förra året ägde en myckenhet utskottsbräder och brädbakar, uppfördes för en ringa kostnad bakom sjukhuset en större isbod, som om vintrarne kunde fyllas med isblock och om sommaren tjäna till förvaring af matvaror.

Genom alla dessa anordningar har Hafskuranstalten på Styrso inom den korta tiden af blott några få år vuxit till en inrättning, som väl kan motsvara de kraf, man billigtvis kan sätta på en sådan. Vi äro nu i stånd att mottaga närmare $\frac{1}{2}$ hundra detal barn i fullt utrustade, beqvämt inredda salar. Alla inventarier äro i fullgodt stånd och i tillräcklig myckenhet. Byggnaderna äro väl omsedda och i allo motsvarande nutidens fordringar. Också hafva resultatena af patienternas behandling varit synnerligt goda såsom af följande öfversikt af de gångna åren synes:

1890	vårdades	21	patienter.
1891	"	23	"
1892	"	27	"
1893	"	48	"
1894	"	51	"

Summa 170 "

Af dessa hafva 156 (= 91,7 %) blifvit återställda, 9 (= 5,2 %) i betydlig grad förbättrade och 5 (= 2,9 %) hafva stannat så kort tid på anstalten, att någon kur ej kunde komma ifråga.

Hafskuranstalten på Styrso har i sommar i ännu högre grad än föregående år haft att glädja sig åt ett stort intresse från allmänhetens sida. Dagligen hafva talrika besök gjorts ej blott af de intagna patienternas anhöriga och vänner utan dessutom af ett stort antal tillfälliga besökande.

Vid det korta besök H. M:t Konungen i somras gjorde å Styrso behagade Han äfven bese vår anstalt och uttala sin belåtenhet med anordningarna därstädes.

På grund af det ökade patientantalet har betjäningen måst ökas. Förutom förestånderska anställdes sålunda en undersköterska, en köksa, 2 tjänarinnor och en vaktmästare. Till föreståndarinna efter Fröken Sigrd Engström, som erhållit en annan befattning och därför måst lämna sin under flera år så nitiskt skötta plats hos oss, lyckades anstalten erhålla Fröken Alice Nyström, som dels i England dels i Sverige genomgått en grundlig kurs som sjuksköterska och speciellt barnavårdarinna samt dessutom var begåfvad med de öfriga egenskaper, som en förestånderska på en plats sådan som den vid Hafskuranstalten å Styrso måste hafva.

Hon visade sig äfven vara synnerligt lämplig till sitt ansvarsfulla och maktpåliggande värf, och styrelsen anser sig därför manad att betyga henne sin tacksamhet för den osparda möda och skicklighet hvarmed hon under den gångna sommaren skött sina många åligganden till anstaltens sanna bästa.

Matordning och dagens sysselsättningar hafva under detta år varit ungefär desamma som under föregående.

Barnen hafva under sommaren åtnjutit en ständigt fortskridande förbättring, i det hvarken någon epidemisk sjukdom eller s. k. förkylning bland patienterna förekommit. Ett af barnen erhöi endast tvänne dagar efter hemkomsten till staden messling, men tack vare energisk rengöring af hans sängkläder och desinfektion af sjukrummet, inträffade intet enda fall bland alla de öfriga patienterna.

Hafskuranstalten för skrofulösa barn har i år blifvit ihågkommen med åtskilliga värdefulla gåfvor, nämligen:

Från Herrar Calvert & Co. 200 fot jernrör, Alpen & Co. 200 fot d:o, Bolander & Co. 200 fot d:o, C. O. Strömman 200 fot d:o, Edv. Andrén 200 fot d:o, Apotekare Luhr den under sommaren behöfliga medicinen, Herr Chr. Carlander 3 st. lakansväf, Almedals Fabrik 2 st. lakansväf, Fru Alma Köster barnkläder, Kapten Höglund en

badapparat, Herr J. E. Lignell diverse böcker, Säfveåns Aktiebolag 300 tunnor sågspån. Därjämte hafva uti den å anstalten uppsatta sparbössan under sommaren influtit Kronor 185: 31. Mr D. Wemyss har skänkt kontant 50 kr., Hrr Strömman & Co. 50 kr., "En vän" 100 kr. samt Enkefru Augusta Ljunggren 1,500 kr. till en frisäng.

För alla dessa värderika gåfvor beder härmed styrelsen få betyga de välvilliga gifvarne sin värdsamma tacksamhet.

Redogörelse för sjukvården

vid Hafskuranstalten för skrofulösa barn å Styrso sommaren 1894.

Vid anstalten hafva 51 patienter mottagits, såsom af nedanstående tabell synes:

Nr i Journ.	N a m n	Ålder	Inkom	Utskrefs	Resultat	Betalnings- villkor	Underhålls- dagar	Anmärkingar
120	Lilly Hultén.....	6	1/6	6/7	Frisk*)	Fritt	36	
121	Hilda Andersson....	3	1/6	7/7	>	>	37	
122	Emil Andersson.....	5	1/6	7/7	>	>	37	
123	Anna Tobiasson.....	3	1/6	7/7	>	>	37	
124	Augusta Jakobsson..	10	1/6	28/7	>	>	58	
125	Mauritz Palmqvist...	7	1/6	14/7	>	>	44	
126	Elin Nilsson.....	6	1/6	13/7	>	>	43	
127	Karin Olsson.....	3	1/6	29/7	>	>	59	
128	August Winberg.....	10	1/6	7/7	>	>	37	
129	Svea Svensson.....	8	1/6	12/7	>	>	42	
130	Josef Andersson.....	13	1/6	30/8	>	>	91	
131	Lilly Carlsson.....	6	1/6	7/7	>	>	37	
132	Agnes Ström.....	12	1/6	11/8	>	>	72	
133	Tekla Lundholm....	20	1/6	3/6	—	1,50	3	} Hemsändes på grund af hemlängtan.
134	Fritz Hultén.....	7	1/6	20/8	Frisk	Fritt	81	
135	Anna Persson.....	13	1/6	27/7	>	>	57	
136	Anna Sjögren.....	17	1/6	25/8	>	>	86	
137	Ester Rydberg.....	17	6/6	18/7	>	1,50	43	
138	Hanna Brandin.....	17	6/6	18/7	>	1,50	43	
139	Hilda Andersson....	17	6/6	25/7	>	1,50	50	
140	Bertil Olsson.....	12	6/6	18/7	>	1,50	43	
141	Olivia Andersson...	18	7/6	7/7	>	1,50	30	
142	Hildur Andersson...	17	7/6	7/8	>	1,50	61	
143	Ragnhild Orstadius	11	1/6	28/7	>	Fritt	48	

*) D. v. s. fri från alla sjukliga symptom.

N:r i Journ.	N a m n	Ålder	Inkom	Utskrifts	Resultat	Betalnings- villkor	Underhålls- dagar	Anmärkingar
							189	
144	Elsa Rosenqvist.....	11	11/6	28/7	Frisk	1,50	48	
145	Edit Björk.....	10	11/6	28/7	»	1,50	48	
146	Nils Svensson.....	15	11/6	18/7	»	1,50	38	
147	Eskil André.....	15	12/6	6/7	»	Fritt	25	
148	Hans Bengtsson.....	3	12/6	30/8	»	1,50	80	
149	Gerda Andersson...	12	14/6	30/8	Förbättr.	1,50	78	
150	Hildur Johansson...	11	15/6	2/8	Frisk	1,50	49	
151	Anna Baude.....	5	18/6	18/8	»	1,50	62	
152	Dagmar Kayser.....	7	22/6	30/8	»	Fritt	70	
153	Jenny Brandin.....	16	22/6	18/7	»	1,50	27	
154	Augusta Pählman...	7	4/7	28/8	Näst frisk	1,50	56	
155	Signe Johansson...	2	7/7	11/8	Frisk	Fritt	36	
156	Elsa Eliasson.....	5	7/7	30/8	»	»	55	
157	Otto Yngström.....	9	7/7	11/8	»	»	36	
158	Sven Carlsson.....	6	7/7	30/8	»	»	55	
159	Carl Nilsson.....	9	7/7	11/8	»	»	36	
160	Claes Johansson.....	3	7/7	11/8	»	»	36	
161	Hilda Pettersson.....	16	13/7	30/8	»	»	49	
162	Tyra Tornberg.....	7	16/7	29/8	»	»	45	
163	Ellen Andersson.....	9	25/7	30/8	»	»	36	
164	Georg Wessman.....	13	25/7	31/8	»	1,50	37	
165	Gustaf Carlsson.....	7	1/8	30/8	»	Fritt	30	
166	Alice Pettersson.....	9	2/8	30/8	»	»	29	
167	Augusta Andersson.	12	6/8	30/8	»	»	24	
168	Osvald Andersson...	4	7/8	30/8	»	»	23	
169	John Andersson.....	7	8/8	30/8	Förbättr.	»	22	
170	Emmy Gill.....	8	15/8	1/9	Frisk	»	17	
							Antal	2,322

Af ofvanstående vårdade sjuka tillbragte en, N:o 133 Tekla Lundholm, endast 3 dagar å anstalten. Af de återstående 50 blefvo 48 fullt återställda (= 96 %) och de två andra betydligt förbättrade. Ehuru naturligtvis recidiv hos de vid utskrifningen friska möjligen hos en eller annan kunna inträffa och läkningen af deras långvariga och svårartade sjukdom sålunda ej med visshet kan betraktas såsom definitiv, måste dock resultatet af sommarens behandling anses såsom mycket godt. Ty helt visst hafva *alla* barnen därunder förvärfvat ett så stort kapital af hälsa och krafter, att de — äfven då de

återkomma till sina ofta ohygieniska hem — länge kunna motstå de skadliga inflytelser, som där träffa dem, och skulle de i längden duka under därför, skulle i en mer eller mindre aflägsen framtid symptom af skrofulos hos dem bryta ut, hafva de tillfälle att den nästa eller en kommande sommar återvända till Hafskuranstalten på Styrso, hvilken för recidiverande fall företrädesvis står öppen, och där ånyo stärka sina medtagna krafter. På detta sätt hoppas vi, att de flesta af våra s. k. botade fall äfven skola blifva definitivt botade.

Erfarenheten under de gångna åren har äfven till fullo ådagalagt, att recidiv uppträda endast i ett fåtal af fallen, antingen hos de mest inrotade eller ock (och det är det vanligaste) hos dem, som hafva de ohälsosammaste hemmen.

Sommaren 1894 var en ovanligt gynnsam tid för våra patienter, enär väderleken tillät dem att utan undantag hvarje dag vistas ute samt bada i öppna sjön. Friheten från hvarje epidemisk sjukdom och hvarje tillstymmelse till s. k. förkylning bidrog i ej ringa grad till det stadiga, af inga afbrott störda, jämna tillfrisknandet.

Ett mycket stort antal af våra patienter hörde till "svårare fall" af skrofler. Då vi det oaktadt kunde hemända 96 % friska d. v. s. fria från alla sjukliga symptom och 4 % nästan återställda, måste det anses som ett ovanligt lyckligt resultat.

De under sommaren vårdade 51 patienter hafva i anstalten tillbragt in alles 2,322 underhållsdagar, hvadan alltså hvarje patient i medeltal vistats där 45,5 dagar, hvilket noga motsvarar föregående års (1893 = 45,5 underhållsdagar; 1892 = 45; 1891 = 46,4 och 1890 = 49,8).

För dem, som önska taga närmare del af de öfver hvarje patient förda journalerna, stå dessa till förfogande.

P. SILFVERSKIÖLD.

Redogörelse för Ekonomien vid Hafskuranstalten för skrofulösa barn å Styrö 1894.

Jan. 1	An Saldo från 1893.....	2,576: 59	
Dec. 15	» Bidrags-Konto: Gåfva enligt Inkassoboken.....	1,768: — 167: 25	
	» » »	196: —	
	» » »	8: —	
	afgåår Inkasseringsprovision	2,139: 25 113: 70	
	Gåfva af Hrr Strömman & Co.	2,025: 55	
	» » J. E. Lignell.....	50: —	
	» » M. Dahlgren.....	5: —	
	» » D. Wemyss.....	100: —	
	» » Hs Maj:t Drottningen	50: —	
	» genom sparbössan i anst.	100: —	
	Betalande Patienter.....	185: 31 915: 75	
		3,431: 61	
	Gåfva af Enkefru Aug. Ljunggren.....	1,500: —	
		<u>Kronor 7,508: 20</u>	
	Per Utgifts-Konto: enligt räkning N:o 1.....	150: —	
	d:o » 2.....	530: —	
	d:o » 3.....	47: 50	
	d:o » 4.....	1: 13	
	d:o » 5.....	140: 50	
		869: 13	
	» Utgifter till hushåll och dertill hörande enligt förestånderskan fröken Nyströms räkenskaper N:o 6, 7, 8, 9 och 10.....	4,324: 73	
	» Intresse-Konto: ränta till Stadskassan å ett lån af Kr. 5,000 till ^{30/6} 1894.....	125: —	
	» Kassa den 15 December 1894	2,189: 34	
		<u>Kronor 7,508: 20</u>	

Göteborg den 15 December 1894.

ADOLF AARON.

Under sistförflutna sommar hafva underhållsdagarnes antal varit 2,322. Hvarje patient har i medeltal uppehållit sig inom anstalten 45,5 dagar. Hvarje underhållsdag har i år kostat Kr. 0: 97 (1890 = 1: 43; 1891 = 1: 36; 1892 = 1: 54 och 1893 = 1: 22). Senaste sommaren har sålunda varit högst märkbart billigare än någon af de föregående och det oaktadt en hel del förbättringar i kosthållet vidtagits.

Ökadt antal patienter; den nyanlagda vattenledningen, som möjliggjort all tvätt inom anstalten; billigare lifsförnödenheter; köksträdgård, som försett anstalten med de flesta grönsaker och rotfrukter till hushållsbehof torde vara de viktigaste orsakerna till denna betydliga sänkning af dagskostnaderna.

Hvarje patient har i år kostat Kr. 44: 17 (1890 = 72: -; 1891 = 63: 50; 1892 = 69: 09 och 1893 = 51: 74).

Göteborg i December 1894.

Gerda Ekman,
f. Gödecke.

Mia Hedlund,
f. Hedlund.

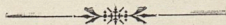
Fr. Belfrage.

Gustaf Ekman.

Adolf Aaron.

A. W. Lagergren.

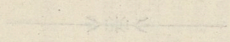
P. Silfverskiöld.

Under sistförflutna sommar hafve underhållsbarnens
 antal varit 2,322. Hvarje patient har i medeltal upp-
 hållit sig inom anstalten 45 1/2 dagar. Hvarje underhålls-
 dag har i år kostat Kr. 0.97 (1890 = 1.43; 1891 = 1.38;
 1892 = 1.24 och 1893 = 1.22). Senaste sommaren
 har sålunda varit högst märkligt billigt än något af
 de föregående och det gäldade för det förflutna året i
 kostnader vidvarit
 Ökadt antal patienter, de nämnda vårdanstaltens
 som nödförbehåll till framtiden, anstalten, billigt till-
 nömda arbeten, kostnader, som försett anstalten med
 de bästa gräsströ och torvfäskor till hushållsbehörför
 vara de viktigaste orsakerna till denna betydliga sänkning
 af dräckskostnaderna.
 Hvarje patient har i år kostat Kr. 4.17 (1890 =
 7.21; 1891 = 6.50; 1892 = 6.09 och 1893 = 5.15).

Göteborg i December 1894.

Mis Hedlund	Gerda Ekman
Gustaf Ekman	F. Belfrage
A. W. Lagergren	Aboll Aaron
P. Silfverskiöld	

GÖTEBORGS
 A. E. LINDBERGS BOKTRYCKERI
 1894